

Підсумовуючи все вищенаведене, можна сказати, що впровадження цифровізації в аграрний сектор економіки – є дуже прогресивною та позитивною тенденцією, однак у нашій державі є проблеми з її реалізацією: як правові, фінансові та технічні. Відсутність загальнодержавної програми підтримки робить цифровізацію дороговартісною для сільськогосподарських виробників. До того ж, не можна не зазначити відсутність підготовки до цифровізації у сільських місцевостях, особливо старшого населення.

УДК: 338.43:330.341.1:303.722.4

КАРПОВ А.Ю., магістрант

Науковий керівник – **ХАХУЛА Б.В.**, доктор філософії в галузі економіки
Білоцерківський національний аграрний університет

ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ КЛАСТЕРІВ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглянуто питання особливостей забезпечення ефективності інноваційної діяльності аграрних підприємств розвитком кластерів. Обґрунтовано доцільність застосування кластерного підходу для поживлення інноваційної діяльності аграрних підприємств.

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, кластери, підприємство, інноваційна модель розвитку.

Становлення цифрової економіки, посилення впливу знань та інновацій, зниження впливу цінових чинників у забезпеченні конкурентоспроможності та економічного зростання актуалізують проблеми підвищення інноваційності вітчизняних аграрних підприємств. Це вимагає поживлення інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, яке базується на управлінні процесами пошуку та використання інновацій, підвищує потенційні можливості українських підприємств для активізації продажів, посилення експортної діяльності та стабілізації грошових потоків.

Інноваційна модель розвитку підприємств в сучасних умовах стає пріоритетною у забезпеченні економічного зростання. З цією метою, суб'єкти господарювання усе частіше виявляють зацікавленість у активізації інноваційної діяльності, що охоплює взаємодію між виробничими та дослідницькими підрозділами, а також базується на ефективності науково-дослідницької сфери, які загалом забезпечують побудову інноваційної моделі ведення бізнесу на підприємстві [1].

Аграрна галузь України є важливою складовою продовольчої безпеки, а в умовах війни її розвиток набуває першочергового значення. Адже, сільськогосподарська продукція суб'єктів господарювання відноситься до групи соціальних товарів першої необхідності, які повинні бути доступними для населення країни. При цьому, важливо забезпечити економічну доступність сільськогосподарської продукції, яка має бути присутньою в харчовому раціоні людей. Таким чином, суб'єкти господарювання аграрної сфери беруть на себе велику відповідальність щодо забезпечення свого функціонування в критичних умовах. Кризові умови є стартом для активізації інноваційної діяльності аграрних підприємств. Адже запровадження інновацій в післякризовий період дозволить суб'єктам господарювання утримувати конкурентні переваги, проникати в нові ринкові ніші, збільшити величину інтелектуальної доданої вартості. Для українських сільгоспвиробників уже сьогодні важливо «забезпечувати якісне поліпшення структури та

наращення обсягів створеної доданої вартості, тобто зростання прибутковості підприємства та покращення якості життя, яка виступає мотиватором подальшої інтелектуалізації праці» [2].

Тому перед українськими виробниками аграрної продукції гостро постають проблеми активізації інноваційної діяльності, а саме розвиток кластерної форми співпраці, що дозволяє їм швидко підвищувати конкурентоспроможність шляхом формування ціннісних конкурентних переваг

для виходу на міжнародні ринки. Виникає необхідність налагодження співпраці зі стейкхолдерами та партнерами, а також пошук такої форми кооперації, яка б забезпечувала ефективне вирішення конкурентного розвитку. Отже, підприємствам, які функціонують в сфері виробництва та переробки аграрної продукції, нині доцільно формувати організаційну та фінансову підтримку активізації інноваційної діяльності. Власне такі заходи покликані покращити налагодження інтеграційних процесів, які б створювали умови для посилення інноваційної діяльності.

Каталізатором інноваційних процесів на українських аграрних підприємствах виступають форми кластерів. Саме, інноваційні галузеві кластери є слабкою ланкою в українських реаліях, що не дозволяє підвищувати зацікавленість в підвищенні інноваційної активності підприємств. Тенденції розвитку інноваційної діяльності українських суб'єктів господарювання дають змогу побудувати систему з високим рівнем відповідальності та довіри між контрагентами, оскільки механізм функціонування кластеру дозволяє мінімізувати ризики та посилити інноваційну зацікавленість партнерів. Одним із векторів природного способу підвищення рівня довіри між контрагентами в умовах ринкової економіки є стимулювання створення таких об'єктів інноваційної інфраструктури – кластерів. Зважаючи на кризовий стан української економіки, лише таким способом можна ефективно підтримувати високий рівень розвитку та конкурентоспроможності аграрного сектора.

Стратегія створення кластерів передбачає розробку комплексного плану, що посилює перспективні можливості організації та підвищення ефективності інноваційної діяльності підприємств та його контрагентів. Метою стратегії створення кластера є забезпечення не лише прибутковості, а й посилення інноваційного розвитку підприємства в умовах загострення конкуренції, утримання лідерства на ринку виробництва та переробки сільськогосподарської продукції. Саме в цьому напрямку пропонуємо зорієнтувати стратегічні плани активізації інноваційної діяльності аграрних підприємств. В основі покращення інноваційної стратегії підприємств шляхом врахування можливостей створення кластеру пропонуємо акцентувати на управлінських рішеннях, які зорієнтовані на посилення інноваційності підприємства; посилення його адаптаційного потенціалу, зважаючи на кризові явища та нестабільність ринкового оточення; забезпечують інтелектуалізацію праці та створення інтелектуальних інноваційних продуктів, які мають стабільно високий рівень конкурентних переваг; підвищують інтелектуальний потенціал підприємства; характеризуються високим рівнем якості продукції, креативністю, гнучкістю; посилюють можливості виходу підприємства на міжнародні ринки, зокрема ринок Європейського Союзу, враховуючи перспективу вступу [3].

В межах удосконалення інноваційної стратегії аграрних підприємств пропонуємо більшу увагу звернути на переваги кластерів, функціонування яких здатне забезпечити якісне поживлення їх інноваційної діяльності. Зважаючи на дослідження науковців, приходимо до розуміння, що глобалізація економічних процесів переміщує на передній план питання регіоналізації. Саме для забезпечення успішності регіональної економічної

політики важливого значення набуває кластерний підхід до управління розвитком локальних громад. Стимулювання пошуку ефективних інструментів динамізації інноваційної діяльності підприємств в Україні є дуже складним процесом, адже це не лише сприяння інноваційності. Наявні на сьогодні відривки в сфері інноваційності між Україною та високо розвинутими країнами-лідерами в інноваційній діяльності доводять необхідність застосування активних методів її стимулювання як на національному, так і на локальному рівнях [4].

Для забезпечення розвитку кластерів в Україні необхідно: забезпечити формування комунікаційних зв'язків між підприємствами, які входять до кластера; конкретизація цілей створення кластера; створення ініціативної групи; визначення ініціатора створення кластера, який сформує стратегію, цілі і завдання; залучення до співпраці ринкових інституцій.

Підсумовуючи, зауважимо, що ініціатива створення кластеру відіграватиме важливе значення у підвищенні ефективності управління інноваційною діяльністю не лише аграрних підприємств, а й розвитку регіональних інноваційних структур. Застосування кластерного підходу в управлінні інноваційною діяльністю дозволить підвищити ефективність функціонування українського аграрного сектора, забезпечивши конкурентоспроможність продукції; забезпечити концентрацію пропозиції; поліпшити канали дистрибуції продукції; усунути технологічні та організаційні прогалини; забезпечити приплив знань і технології в дану сферу та здійснити диверсифікацію.

Розбудова інституційної складової ринку – кластерів, відкриває перспективи для підвищення інноваційності аграрного бізнесу, інтелектуалізації праці та посилення міжсекторної співпраці в регіоні. В українських реаліях – це єдиний шлях до інтелегентного розвитку в умовах постійних криз, наростання продовольчих криз, загострення кліматичних змін, у забезпеченні стабільних економічних трендів на мікрорівні.

Список використаних джерел

1. Гура О. Л., Бобівський В. А. Стратегія розвитку підприємств в Україні. Економіка та держава. 2020. № 5. С. 175–181.
2. Дяченко Н. П., Александров О. В., Дяченко В. С., Коваленко Н. А. Інноваційний розвиток як передумова зростання суспільної довіри. Інвестиції : практика та досвід. 2021. № 10. С. 103–108.
3. Ольвінська Ю. О., Самоєнкова О. В., Вітковська К. В. Сучасний стан та тенденції розвитку інноваційної діяльності в Україні. Економіка та держава. 2021. № 4. С. 64–71.
4. Сазононець І. А. Інноваційні методи управління діяльністю підприємств в умовах інформаційної економіки. Економіка та держава. 2018. № 5. С. 10–13.

УДК 303.2

КОСИРЄВ А.Д., магістрант

Науковий керівник – **МАЙСТРЕНКО К.М.**, канд. держ. управління

Білоцерківський національний аграрний університет

e-mail: retertema@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Розглянуто основні теоретичні положення та особливості оцінювання працівників державної служби. Визначено, що оцінка співробітників допомагає підвищити ефективність кадрової політики організації та сформулювати тісний зв'язок між підлеглими та їх керівниками.

Ключові слова: оцінка, державний службовець, ефективність, менеджмент, результат.